

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

भाग चार-अ

वर्ष २, अंक १८]

गुरुवार ते बुधवार, जुलै २८-ऑगस्ट ३, २०१६/श्रावण ६-१२, शके १९३८

[पृष्ठे २९

[किंमत : रुपये ९.००]

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

जी. टी. रुग्णालय आवार, १० वा मजला, नवीन मंत्रालय,
मुंबई ४०० ००१, दिनांक १४ जुलै २०१६

अधिसूचना

जन्म-मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९.

क्रमांक जमूनो. २०१२/प्र.क्र. ५०९/कु.क.—जन्म व मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९ (१९६९ चा १८) याच्या कलम ३० च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (अ) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र शासन केंद्र सरकारच्या मान्यतेने महाराष्ट्र जन्म व मृत्यू नोंदणी नियम, २००० मध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी पुढील नियम तयार करित आहे :—

१. या नियमांना महाराष्ट्र जन्म व मृत्यू नोंदणी (पहिली सुधारणा) नियम, २०१६ असे संबोधण्यात यावे.

२. महाराष्ट्र जन्म व मृत्यू नोंदणी नियम, २००० च्या नियम ५ मध्ये (यात यापुढे “मूळ नियम” म्हणून निर्दिष्ट केले आहे) “जिवंतावस्थेतील जन्म, मृत्यू व मृतावस्थेतील जन्म (उपजत मृत्यू) यांच्या नोंदणीसाठी नमुना क्र. १, २ व ३” हे शब्द व आकडे याऐवजी “जिवंतावस्थेतील जन्म, दत्तक मुलाचा जन्म, मृत्यू आणि मृतावस्थेतील जन्म (उपजत मृत्यू) यांच्या नोंदणीसाठी अनुक्रमे नमुना १, १अ, २ आणि ३” हे शब्द व आकडे बदली दाखल करण्यात येतील.

५. मूळ नियमांतील नमुना क्रमांक २ व ३ च्या ऐवजी पुढील नमुने बदली दाखल करण्यात येतील, ते असे :-

[illegible]

६. मूळ नियमांतील नमुना क्रमांक ५, ६, ७, ७अ, ८ व ९ च्या ऐवजी पुढील नमुने बदली दाखल करण्यात येतील, ते असे :-

प्रमाणपत्र क्रमांक/ Certificate No. _____

नमुना - ५ / Form . 5

 <p>सत्यमेव जयते</p>	<p>महाराष्ट्र शासन GOVERNMENT OF MAHARASHTRA आरोग्य विभाग HEALTH DEPARTMENT प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या स्थानिक क्षेत्राचे नाव Name of local body issuing certificate</p>	
---	---	---

जन्म प्रमाणपत्र
BIRTH CERTIFICATE

(जन्म व मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९ च्या कलम १२/१७ आणि महाराष्ट्र जन्म आणि मृत्यू नोंदणी नियम, २००० चे नियम ८/१३ अन्वये देण्यात आले आहे.)

(Issued under section 12/17 of the Registration of Births & Deaths Act, 1969 and Rule 8/13 of the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000.)

प्रमाणित करण्यात येत आहे की, खालील माहिती जन्माच्या मूळ अभिलेखातून घेण्यात आली आहे, की जी माहिती (स्थानिक क्षेत्र) _____, तालुका _____, जिल्हा _____, महाराष्ट्र राज्याच्या अभिलेखात नोंद आहे.

This is to certify that the following information has been taken from the original record of birth which is the register for (local area/local body) _____ of tahsil/block _____ of District _____ of Maharashtra State.

बाळाचे नाव : _____
 Name of child : _____
 जन्म दिनांक : _____
 Date of Birth : _____
 आईचे पूर्ण नाव : _____
 Name of Mother : _____

लिंग : _____

Sex : _____

जन्म ठिकाण : _____

Place of birth : _____

आईचे आधार कार्ड क्र. (असल्यास) / UID No. of Mother (if any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

वडिलांचे पूर्ण नाव : _____
 Name of Father : _____

वडिलांचे आधार कार्ड क्र. (असल्यास) / UID No. of Father (if any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

बाळाचे जन्माचे वेळी आई वडिलांचा पत्ता : _____
 Address of parents at the time of birth of the child

आई वडिलांचा कायमचा पत्ता : _____
 Permanent address of Parents

नोंदणी क्रमांक : _____
 Registration No.:

शेरा (असल्यास)/Remarks (If any): _____

शिक्का/Seal

प्रमाणपत्र दिल्याचा दिनांक : _____
 Date of issue :

नोंदणी दिनांक : _____
 Date of Registration:

निर्गमित करणाऱ्या प्राधिकार्याची स्वाक्षरी
 Signature of the issuing authority
 प्राधिकार्याचा पत्ता : _____
 Address of the issuing authority : _____

प्रमाणपत्र क्रमांक/ Certificate No. _____

નમુના - ૬ / Form [6

महाराष्ट्र शासन
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
आरोग्य विभाग
HEALTH DEPARTMENT
प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या स्थानिक क्षेत्राचे नाव
Name of local body issuing certificate

मृत्यु प्रमाणपत्र
DEATH CERTIFICATE

(जन्म व मृत्यू नोंदणी अधिनियम, १९६९ च्या कलम १२/१७ आणि महाराष्ट्र जन्म आणि मृत्यू नोंदणी नियम, २००० चे नियम ८/१३ अन्वये देण्यात आले आहे.)

(Issued under section 12/17 of the Registration of Births & Deaths Act, 1969 and Rule 8/13 of the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000.)

प्रमाणित करण्यात येत आहे की, खालील माहिती मृत्यूच्या मूळ अभिलेखातून घेण्यात आली आहे, की जी माहिती (स्थानिक क्षेत्र) ,तालुका , जिल्हा , महाराष्ट्र राज्याच्या अभिलेखात नोंद आहे.

This is to certify that the following information has been taken from the original record of death which is the register for (local area/local body) _____ of tahsil/block _____ of District _____ of Maharashtra State.

मृत व्यक्तीचे पूर्ण नाव :
Full Name of Deceased:

मृत व्यक्तीचे आधार कार्ड क्र.(असल्यास)/ UID No.of Deceased (if any)

[illegible]

लिंग : _____ मृत्यू दिनांक : _____
Sex: _____ Date of Death : _____

मृत्यूचे ठिकाण :
Place of death :

आईचे पूर्ण नाव : _____
Full Name of Mother : _____

आईचे आधार कार्ड क्र.(असल्यास) / UID No.of Mother (if any)

[illegible]

वडिलांचे पूर्ण नाव :
Full Name of Father :

वडिलाचे आधार कार्ड क्र.(असल्यास)/ UID No.of Father (if any)

[illegible]

पती/पत्नीचे पूर्ण नाव : _____
Full Name of Husband/Wife : _____

पती/पत्नीचे आधार कार्ड क्र.(असल्यास) / UID No.of Husband/Wife (if any)

[illegible]

मृत व्यक्तीचा मृत्यू समयीचा पत्ता :
Address of the deceased at the time of death

मृत व्यक्तीचा कायमचा पत्ता :
Permanent address of the deceased:

नोंदणी क्रमांक : _____
Registration No.: _____
शेरा (असल्यास)/Remarks (If any): _____

नोंदणी दिनांक : _____
Date of Registration: _____

शिका/Seal

निर्गमित करणाऱ्या प्राधिकार्याची सही
Signature of the issuing authority
प्राधिकार्याचा पत्ता :
Address of the issuing authority :

प्रमाणपत्र दिल्याचा दिनांक : _____
Date of issue : _____

“प्रत्येक जन्म आणि मृत्युची घटना नोंदल्याची खात्री करा”

“Ensure Registration of every birth & death”

कायदेशीर माहिती -

जन्म नोंदवही नमुना क्रं.७ (नियम क्रमांक १२ पहा) म्हणून हा भाग कायम स्वरूपी जतन करावयाचा आहे.

माहिती देणा-याने खालील रकमेने भरावेत.

- १) जन्म दिनांक.....
(वाढ्याच्या जन्माचा अचूक दिवस, महिना व वर्ष येथे लिहावे.
उदा.१.१.२०००)
- २) लिंग
- (“पुरुष”किंवा“स्त्री”अशी नोंद करावी, संक्षेपाक्षरांचा वापर करू नये)
- ३) बाळाचे नाव, ठेवलेले असल्यास
- (नाव ठेवलेले नसल्यास जागा कोरी सोडावी)
- ४) वडिलांचे नाव
- (नेहमीप्रमाणे संपूर्ण नाव नमूद करावे)
- वडिलांचा आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

[illegible]

- ५) आईचे नाव
(नेहमीप्रमाणे संपूर्ण नाव नमूद करावे)
आईचा आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

[illegible]

- ६) बाळाचे जन्माच्या वेळी आईवडिलांचा पत्ता

- ७) आईवडिलांचा कायमचा पत्ता

- ८) जन्माचे ठिकाण

(खाली नमूद केलेल्या १, २ किंवा ३ वर योग्य ती गुण करावी व जेथे बालकाचा जन्म झाला त्या रुग्णालयाचे/संस्थेचे नाव नमूद करावे अथवा घरी जन्म झाल्यास घराचा संपूर्ण पत्ता नमूद करावा.)

१. रुग्णालयाचे/संस्थेचे
नाव व पत्ता
२. घराचा पत्ता
३. इतर

- ९) माहिती देणा-याचे नाव व पत्ता

(नमुना क्रं. १ चे सर्व रकाने भरल्यानंतर माहिती देणा-याने येथे दिनांक लिहून स्वाक्षरी करावी.)

दिनांक

माहिती देणा-याची स्वाक्षरी किंवा
डाव्या हाताचा अंगठा

निबंधकाने मराठ्याची माहिती

नोंदणी क्रमांक

नोंदणी दिनांक

नॉदणी कक्ष (युनिट)

शहर/गांव

जिल्हा

शेरा (असल्यास)

प्रमाणपत्र दिल्याचा दिनांक

निबंधकाचे नाव, स्वाक्षरी व शिक्का
निर्गमित करणा-या प्राधिकरणाचा पत्ता

टीप : * योग्य त्या ठिकाणी ✓ खूण करावी

नमुना क्र.२

मृत्यू अहवाल
(नियम क्र.५ पहा)
सयदेशीर माहिती -
मृत्यु नोंदवही नमुना क्र.८ (नियम क्रमांक १२ पहा) म्हणून हा भाग कायम स्वरुपी
जतन करावयाचा आहे.

माहिती देणा-याने खालील रकाने भरावेत.

- १) मृत्यूचा दिनांक
(मृत्यू झाल्याचा अचूक दिवस, महिना व वर्ष येथे लिहावे. (उदा.१.१.२०००))
- २) मृत व्यक्तीचे नाव :
(नेहमी प्रमाणे संपूर्ण नाव नमूद करावे)
मृत व्यक्तीचा आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- ३) मृत व्यक्तीचे लिंग*
(“पुरुष” किंवा “स्त्री” अशी नोंद करावी, संक्षेपाक्षरांचा वापर करू नये)
- ४) आईचे पूर्ण नाव
आईचा आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- ५) वडिलांचे पूर्ण नाव
वडिलांचे आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- ५अ) पती / पत्नीचे पूर्ण नाव
पती/पत्नीचे आधार कार्ड क्रमांक (असल्यास)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- ६) मृत व्यक्तीचे वय
(जर मृत व्यक्ती १ वर्षापेक्षा जास्त वयाची असेल तर तिचे वय पूर्ण वर्षात लिहावे, जर तिचे वय १ वर्षापेक्षा कमी असेल तर ते महिन्यांमध्ये लिहावे, जर तिचे वय १ महिन्यापेक्षा कमी असेल तर ते दिवसात लिहावे व एक दिवसापेक्षा कमी असेल तर ते तासात लिहावे.)
- ७) मृत व्यक्तीचा मृत्यू समयीचा पत्ता
- ८) मृत व्यक्तीचा कायमचा पत्ता
- ९) मृत्यूचे ठिकाण
(खाली नोंद १, २ किंवा ३ वर अचूक खूण करावी व जेथे मृत्यु झाला त्या रुग्णालयाचे/संस्थेचे नाव नमूद करावे अथवा घरी मृत्यु झाल्यास घराचा संपूर्ण पत्ता नमूद करावा.)
१. रुग्णालयाचे/संस्थेचे
नांव व पत्ता
२. घराचा पत्ता
३. इतर ठिकाण
- १०) माहिती देणा-याचे नाव व पत्ता
(नमुना क्र.२ चे सर्व रकाने भरल्यानंतर माहिती देणा-याने येथे दिनांक लिहून स्वाक्षरी करावी.)

दिनांक

माहिती देणा-याची स्वाक्षरी
किंवा डाव्या हाताचा अंगठा

निबंधकाने भरावयाची माहिती

नोंदणी क्रमांक नोंदणी दिनांक

नोंदणी कक्ष (युनिट)

शहर/गांव जिल्हा

शेरा (कोणताही असल्यास)

प्रमाणपत्र दिल्याचा दिनांक

निबंधकाचे नाव, स्वाक्षरी व शिक्का
निर्गमित करणा-या प्राधिकरणाचा पत्ता

टीप : * योग्य त्या ठिकाणी ✓ खूण करावी

PUBLIC HEALTH DEPARTMENT

G. T. Hospital Complex Building, 10th Floor, New Mantralaya,
Mumbai 400 032, dated the 14th July 2016

NOTIFICATION

REGISTRATION OF BIRTHS AND DEATHS ACT, 1969.

No. Jamruno. 2012/C.R. 509/F.W.—In exercise of the powers conferred by clause (a) of sub-section (2) of section 30 of the Registration of Births and Deaths Act, 1969 (18 of 1969), the Government of Maharashtra with the approval of Central Government, hereby makes the following rule further to amend the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000, namely :—

1. These rules may be called the Maharashtra Registration of Births and Deaths, (First Amendment) Rules, 2016.

2. In rule 5 of the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000 (hereinafter referred as “principal Rules”), for the words and figures “Form Nos. 1,2 and 3 for the registration of a live birth, death and still birth respectively,” the following words, figures and letter shall be substituted, namely :—

“Form Nos. 1, 1A, 2 and 3 for the registration of a live birth, birth of an adopted child, death and still birth respectively.”

3. For FORM No. 1 of the principal Rules, the following form shall be substituted, namely :—

FORM NO. 1 BIRTH REPORT		FORM NO. 1 BIRTH REPORT																
<p>Legal information- FORM NO. 7 (See Rule No. 12) This part to be preserved as Birth Register</p> <p>To be filled by the informant</p> <p>1. Date of Birth : (Enter the exact day, month and year the child was born e.g. 1-1-2003)</p> <p>2. Sex : (Enter "male" or "female", do not use abbreviation) (if not named, leave blank)</p> <p>3. Name of the child, if any : (if not named, leave blank)</p> <p>4. Name of the father : (full name as usually written) UID No of Father (If any)</p> <p>5. Name of the mother : (full name as usually written) UID No of Mother (If any)</p> <p>6. Address of Parents at the time of birth of the child :</p> <p>7. Permanent address of parents.</p> <p>8. Place of birth : (Tick the appropriate entry 1 or 2 below and given the name of the Hospital/ Institution or the address of the house where the birth took place) 1. Hospital/Institution Name & Address : 2. House. Address : 3. Other : Informant's name : Address : (After completing all columns of Form No. 1, informant will put date and signature here.)</p> <p>Date : Signature or left thumb mark of the informant</p>		<p>To be filled by the Registrar</p> <p>Registration No. : Registration Unit : Town/Village : District : Remarks (if any) :</p> <p>Date of issuance of certificate : Name, seal & signature of the Registrar Address of issuing authority</p>																
<p>BIRTH REPORT (See Rule No. 5) Statistical information This part to be detached and sent for statistical processing</p> <p>To be filled by the informant</p> <p>10. Town or village of Residence of the mother : (Place where the mother usually lives. This can be different from the place where the delivery occurred. The house address is not required to be entered) a) Name of Town/Village : b) Is it a town or village : (Tick the appropriate entry below) 1. Town 2. Village c) Name of District : d) Name of State : 11. Religion of the family : (Tick the appropriate entry below) 1. Hindu 2. Muslim 3. Christian 4. Any other religion : (write name of the religion) 12. Father's level of education : (Enter the completed level of education e.g. if studied up to class VII but passed only class VI, write class VI) 13. Mother's level of education : (Enter the completed level of education e.g. if studied up to class VII but passed only class VI, write class VI) 14. Father's occupation : (if no occupation write 'Nil') 15. Mother's occupation : (if no occupation write 'Nil')</p>		<p>To be filled by the Registrar</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Place</td> <td>Name</td> <td>Code No</td> </tr> <tr> <td>District</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Tahsil</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Town/Village</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Registration Unit</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Place	Name	Code No	District			Tahsil			Town/Village			Registration Unit		
Place	Name	Code No																
District																		
Tahsil																		
Town/Village																		
Registration Unit																		
<p>To be filled by the informant</p> <p>16. Age of the mother (in completed years) at the time of marriage : (if married more than once, age at first marriage may be entered) 17. Age of the mother (in completed years) at the time of this birth : 18. Number of children born alive to the mother so far including this child : (Number of children born alive to include also those from earlier marriage (s), if any) 19. Type of attention at delivery : (Tick the appropriate entry below) 1. Institutional - Government 2. Institutional - Private or Non-Government. 3. Doctor, Nurse or Trained midwife 4. Traditional Birth Attendant 5. Relatives or others 20. Method of Delivery : (Tick the appropriate entry below) 1. Natural 2. Caesarean 3. Forceps/ Vacuum 21. Birth Weight (in kg.) (if available) : 22. Duration of pregnancy (in weeks) : (Columns to be filled are over. Now put signature at left)</p>		<p>To be filled by the Registrar</p> <p>Registration No. : Date of Birth : Sex : 1. Male 2. Female Place of Birth : 1. Hospital/Institution 2. House. 3. Other Name, Seal and Signature of the Registrar</p>																

4. After FORM No. 1 of the principal Rules, the following FORM No. 1-A shall be inserted, namely :—

FORM NO. 1A BIRTH REPORT FOR ADOPTED CHILD Legal information - FORM NO. 7A (See Rule No. 12)	FORM NO. 1-A BIRTH REPORT FOR ADOPTED CHILD Statistical information																				
<p style="text-align: center;">To be filled by the informant</p> <p>1* Date of Birth (if known, write exact date of birth). (Otherwise record the date of birth as ascertained by the Magistrate)</p> <p>2* Sex : (Enter "Male" or "Female"; Do not use abbreviation)</p> <p>3. Name of the child : (If name is changed on adoption, write new name)</p> <p>4* Name of the mother (if known) : UID No of Mother (If any)</p> <p>5. Full name of Father (if known) : UID No of Father (If any)</p> <p>6. Date and number of adoption deed/order:</p> <p>7. Full name of the adoptive Mother: UID No of adoptive Mother (If any)</p> <p>8. Full name of the adoptive Father: UID No of adoptive Father (If any)</p> <p>9. Address of adoptive parents as recorded in Adoption deed.</p> <p>10. Permanent address of adoptive parents :</p> <p>11* Place of Birth</p> <p>12. If adoption through agency write the place & address</p> <p>13. Informant's name and address : (After completing all columns of Form No 1A informant will put date and signature here)</p> <p>*As contained in the original birth certificate.</p> <p>Date:</p> <p style="text-align: right;">Signature or left thumb mark of the informant</p>	<p style="text-align: center;">To be filled by the informant</p> <p>14. Religion of the adoptive Father : (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Hindu 2. Muslim 3. Christian (write name of the religion)</p> <p>4. Any other religion:</p> <p>15. Adoptive father's level of education : (Enter the completed level of Education e.g. if studied upto class VII but passed only class VI, write class VI)</p> <p>16. Adoptive mother's level of education : (Enter the completed level of education e.g. if studied upto class VII but passed only class VI, write class VI)</p> <p>17. Adoptive father's occupation : (If no occupation write 'Nil')</p> <p>18. Adoptive mother's occupation : (If no occupation write 'Nil')</p>																				
Columns to be filled are over. Now put signature at left																					
<p style="text-align: center;">To be filled by the Registrar</p> <p>Registration No.</p> <p>Registration Unit :</p> <p>Town/Village : District :</p> <p>Remarks: (if any)</p> <p>Date of issuance of certificate</p> <p style="text-align: right;">Name, seal & signature of the Registrar Address of issuing authority</p>	<p style="text-align: center;">To be filled by the Registrar</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;">Place</td> <td style="width: 25%;">Name</td> <td style="width: 25%;">Code No.</td> <td style="width: 25%;">Registration No.</td> </tr> <tr> <td>District</td> <td></td> <td></td> <td>Date of Birth :</td> </tr> <tr> <td>Tahsil</td> <td></td> <td></td> <td>Sex : 1. Male 2. Female</td> </tr> <tr> <td>Town/Village</td> <td></td> <td></td> <td>Place of Birth</td> </tr> <tr> <td>Registration Unit</td> <td></td> <td></td> <td>Name Seal and Signature of the Registrar</td> </tr> </table>	Place	Name	Code No.	Registration No.	District			Date of Birth :	Tahsil			Sex : 1. Male 2. Female	Town/Village			Place of Birth	Registration Unit			Name Seal and Signature of the Registrar
Place	Name	Code No.	Registration No.																		
District			Date of Birth :																		
Tahsil			Sex : 1. Male 2. Female																		
Town/Village			Place of Birth																		
Registration Unit			Name Seal and Signature of the Registrar																		

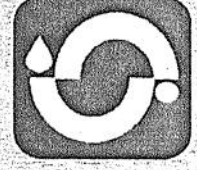
5. For FORM Nos. 2 and 3 of the principal Rules, the following FORMS shall be substituted, namely :—

FORM NO. 2 DEATH REPORT		FORM NO. 2	
<p>Legal information - FORM NO. 8 (See Rule No. 12)</p> <p>This part to be preserved as Death Register</p> <p>To be filled by the informant</p> <p>1. Date of Death: (Enter the exact day, month and year the death took place e.g. 1-1-2000)</p> <p>2. Name of the Deceased: (full name as usually written)</p> <p>UID No Deceased (if any)</p> <p>3. Sex of the deceased: (Enter 'male' or 'female', do not use abbreviation)</p> <p>Full name of Mother: (full name as usually written)</p> <p>UID No of Mother (if any)</p> <p>5. Full name of Father: (full name as usually written)</p> <p>UID No of Father (if any)</p> <p>5a. Full name of Husband / Wife: (full name as usually written)</p> <p>UID No of Husband / Wife (if any)</p> <p>6. Age of the deceased: (If the deceased was over 1 year of age, give age in completed years, if the deceased was below 1 year of age, give age in months, and if below 1 month give age in completed number of days, and if below one day, in hours)</p> <p>7. Address of the deceased at the time of death:</p> <p>8. Permanent address of deceased:</p> <p>9. Place of death: (Tick the appropriate entry 1, 2 or 3 below and given the name of the Hospital/Institution or the address of the house where the death took place, give location)</p> <p>1. Hospital/Institution Name & Address:</p> <p>2. House Address:</p> <p>3. Other Place:</p> <p>10. Informant's name:</p> <p>Address:</p> <p>(After completing all columns of Form No.2, informant will put date and signature here.)</p> <p>Date: Signature or left thumb mark of the informant</p>		<p>DEATH REPORT (See Rule No. 5)</p> <p>Statistical information</p> <p>This part to be detached and sent for statistical processing</p> <p>To be filled by the informant</p> <p>11. Town or village of Residence of the deceased: (Place where the deceased actually lived. This can be different from the place where the death occurred. The house address is not required to be entered)</p> <p>a) Name of Town/Village: (Tick the appropriate entry below)</p> <p>b) Is it a town or village: (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Town 2. Village</p> <p>c) Name of District: (write name of the district)</p> <p>d) Name of State: (write name of the state)</p> <p>12. Religion: (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Hindu 2. Muslim 3. Christian 4. Any other religion (write name of the religion)</p> <p>13. Occupation of the deceased: (if no occupation write 'Nil')</p> <p>14. Type of medical attention received before death: (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Institutional 2. Medical attention other than institution- 3. No medical attention</p>	
<p>To be filled by the informant</p> <p>15. Was the cause of death medically certified? (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Yes 2. No.</p> <p>16. Name of Disease or Actual Cause of Death: (For all deaths irrespective of whether medically certified or not)</p> <p>17. In case this is female death, did the death occur while pregnant, at the time of delivery or within 6 weeks after the end of pregnancy: (Tick the appropriate entry below)</p> <p>1. Yes 2. No</p> <p>18. If used to habitually smoke - for how many years?</p> <p>19. If used to habitually chew tobacco in any form - for how many years?</p> <p>20. If used to habitually chew areca nut in any form (including pan masala) - for how many years?</p> <p>21. If used to habitually drink alcohol - for how many years?</p> <p>(Columns to be filled are over. Now put signature at left)</p>		<p>To be filled by the Registrar</p> <p>Registration No. Registration Date: Years/months/days/hours</p> <p>Date of Death: Age: Sex: 1. Male 2. Female</p> <p>Place of Death: 1. Hospital/Institution 2. House 3. Other place</p> <p>Name, Seal and Signature of the Registrar</p>	

6. For FORM Nos. 5, 6, 7, 7A, 8 and 9 of the principal Rules, the following FORMS shall be substituted, namely :—

प्रमाणपत्र क्रमांक/ Certificate No. _____

नमुना - ५ / Form - 5

	महाराष्ट्र शासन GOVERNMENT OF MAHARASHTRA आरोग्य विभाग HEALTH DEPARTMENT प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या स्थानिक क्षेत्राचे नाव Name of local body issuing certificate	
---	--	---

जन्म प्रमाणपत्र
BIRTH CERTIFICATE

(जन्म व मृत्यु नोंदणी अधिनियम, १९६९ च्या कलम १२/१७ आणि महाराष्ट्र जन्म आणि मृत्यु नोंदणी नियम, २००० चे नियम ८/१३ अन्वये देण्यात आले आहे.)

(Issued under section 12/17 of the Registration of Births & Deaths Act, 1969 and Rule 8/13 of the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000.)

प्रमाणित करण्यात येत आहे की, खालील माहिती जन्माच्या मूळ अभिलेखाच्या नोंदवहीतून घेण्यात आली आहे, जी की (स्थानिक क्षेत्र) _____, तालुका _____, जिल्हा _____, महाराष्ट्र राज्याच्या नोंदवहीत उल्लेख आहे.

This is to certify that the following information has been taken from the original record of birth which is the register for (local area/local body) _____ of tahsil/block _____ of District _____ of Maharashtra State.

वाळाचे नाव : _____
 Name of child : _____
 जन्म दिनांक : _____
 Date of Birth : _____
 आईचे पूर्ण नाव : _____
 Name of Mother : _____

लिंग : _____
 Sex : _____
 जन्म ठिकाण : _____
 Place of birth : _____
 आईचे आधारकार्ड क्र./ UID No. of Mother

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

वडिलाचे पूर्ण नाव : _____
 Name of Father : _____

वडिलाचे आधारकार्ड क्र./ UID No. of Father

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

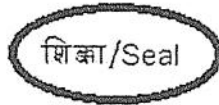
वाळाचे जन्माचे वेळी आई वडिलांचा पत्ता : _____
 Address of parents at the time of birth of the child

आई वडिलांचा कायमचा पत्ता : _____
 Permanent address of Parents

नोंदणी क्रमांक : _____
 Registration No.:

शेरा/Remarks (If any): _____

नोंदणी दिनांक : _____
 Date of Registration:

प्रमाणपत्र दिल्याचा दिनांक : _____
 Date of issue :

निर्गमित करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याची सही
 Signature of the issuing authority
 प्राधिकाऱ्याचा पत्ता :
 Address of the issuing authority :

“प्रत्येक जन्म आणि मृत्युची घटना नोंदल्याची खात्री करा”

“Ensure Registration of every birth & death”

FORM NO. 3 STILL BIRTH REPORT

Legal information - FORM NO. 9 (See Rule No. 12)
This part to be preserved as Still Birth Register

STILL BIRTH REPORT FORM NO. 3

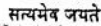
Statistical information

In the case of multiple births, fill in a separate form for each child and write 'Twin birth' or 'Triple birth' etc. as the case may be, in the remarks column in the box below left

This part to be detached and sent for statistical processing

To be filled by the informant		To be filled by the Registrar	
1. Date of Birth : (Enter the exact day, month and year e. g. 1-1-2000)		Place District	Code No.
2. Sex : (Enter 'male or female') (Do not use abbreviation)		Tahsil	
3. Name of the father : (full name as usually written) UID No of Father (If any)		Town/Village	
4. Name of the mother : (full name as usually written) UID No of Mother (If any)		Registration Unit	
5. Place of birth : (Tick the appropriate entry below and give the name of the Hospital/Institution or the address of the house where the birth took place) 1. Hospital / Institution Name & Address : 2. House Address : 3. Other :		To be filled by the Registrar	
8. Informant's name : Address : (After completing all columns of Form No.3, informant will put date and signature here.)		Registration No.	
Date : Signature or left thumb mark of the informant		Registration Date : Date of Birth : Sex : 1. Male 2. Female Place of Birth : 1. Hospital/Institution 2. House, 3. Other	
7. Town or village of Residence of the mother : (Place where the mother usually lives. This can be different from the place where the delivery occurred. The house address is not required to be entered) a) Name of Town/Village : b) Is it a town or village : (Tick the appropriate entry below) 1. Town 2. Village c) Name of District : d) Name of State :		Name, Seal and Signature of the Registrar	
9. Age of the mother (in completed years) at the time of this birth : Mother's level of education : (Enter the completed level of education e.g. if studied up to class VII but passed only class VI, write class VI)			
10. Type of attention at delivery : (Tick the appropriate entry below) 1. Institutional - Government 2. Institutional - Private or Non-Government. 3. Doctor, Nurse or Trained midwife 4. Traditional Birth Attendant 5. Relatives or others			
11. Duration of pregnancy : (in weeks)			
12. Cause of foetal death : (if known)			
(Columns to be filled are over. Now put signature at left)			

નમુના - ૬ / Form - 6

प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या स्थानिक क्षेत्राचे नाव

Name of local body issuing certificate

DEATH CERTIFICATE

(Issued under section 12/17 of the Registration of Births & Deaths Act, 1969 and Rule 8/13 of the Maharashtra Registration of Births and Deaths Rules, 2000.)

This is to certify that the following information has been taken from the original record of death which is the register for (local area/local body) _____ of tahsil/block _____ of District _____ of Maharashtra State.

[illegible]

Place of death :

[illegible][illegible][illegible]

Permanent address of the deceased:

1

Date of Registration:

Address of the issuing authority :

“Ensure Registration of every birth & death”

FORM NO. 1

BIRTH REPORT

Legal information- **FORM NO. 7** (See Rule No .12)
This part to be preserved as Birth Register

To be filled by the informant

1. **Date of Birth :**
(Enter the exact day, month and year the child was born e.g.1-1-2000)
2. **Sex :**
(Enter "male" or "female", do not use abbreviation)
3. **Name of the child, if any :**
(if not named, leave blank)
4. **Name of the father :**
(full name as usually written)
UID No of Father (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
5. **Name of the mother :**
(full name as usually written)
UID No of Mother (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6. **Address of Parents at the time of birth of the child. :**
7. **Permanent address of parents.**
8. **Place of birth :** (Tick the appropriate entry 1 or 2 below and given the name of the Hospital/ Institution or the address of the house where the birth took place)
 1. Hospital/Institution
 Name & Address:
 2. House. Address :
 3. Other:
9. **Informant's name :**
Address :
 (After completing all columns of Form No.1, informant will put date and signature here.)

Date :

Signature or left thumb mark of the informant

To be filled by the Registrar

Registration No: Registration Date:
 Registration Unit :
 Town /Village: District :
 Remarks: (if any)

Date of issuance
of certificate

Name, seal & signature of the Registrar
Address of issuing authority

BIRTH REPORT FOR ADOPTED CHILD

This part to be preserved as Birth Register

- 1* Date of Birth (if known, write exact date of birth).
(Otherwise record the date of birth as ascertained by the Magistrate)
- 2* Sex : (Enter "Male or "Female";
Do not use abbreviation
3. Name of the child :
(If name is changed on adoption, write new name)
- 4*. Name of the mother (If Known) :

[illegible]

UID No of Father (If any)

[illegible]

7. Full name of the adoptive Mother:

UID No of adoptive Mother (If any)

[illegible]

8. Full name of the adoptive Father:

UID No of adoptive Father (If any)

[illegible]

9. Address of adoptive parents as recorded in Adoption deed.

10. Permanent address of adoptive parents :

11*. Place of Birth

12. If adoption through agency write the place & address

13. Informant's name and address :
(After completing all columns of Form No.1A
informant will put date and signature here)

*As contained in the original birth certificate.

Signature or left thumb mark of the informant

To be filled by the Registrar

Registration No.: Registration Date :

Registration Unit :

Town /Village : District :

Remarks: (if any)

Name, seal & signature of the Registrar
Address of issuing authority

FORM NO. 2

DEATH REPORT

Legal information - **FORM NO. 8** (See Rule No .12)

This part to be preserved as Death Register

To be filled by the informant

1. **Date of Death:**
(Enter the exact day, month and year the death took place e.g. 1-1-2000)
2. **Name of the Deceased:**
(full name as usually written)
UID No Deceased (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
3. **Sex of the deceased:**
(Enter "male or female", do not use abbreviation)
4. **Full name of Mother:**
UID No of Mother (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
5. **Full name of Father:**
UID No of Father (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- 5a. **Full name of Husband / Wife:**
UID No of Husband / Wife (If any)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
6. **Age of the deceased :** (If the deceased was over 1 year of age, give age in completed years, if the deceased was below 1 year of age, give age in months, and if below 1 month give age in completed number of days, and if below one day, in hours)
7. **Address of the deceased at the time of death :**
.....
8. **Permanent address of deceased :**
9. **Place of death :**
(Tick the appropriate entry 1, 2 or 3 below and given the name of the Hospital/Institution or the address of the house where the death took place, give location)
 1. Hospital/Institution
Name& Address:
 2. House Address :
 3. Other Place :
10. **Informant's name :**
Address ::

(After completing all columns of Form No.2, informant will put date and signature here.)

Date : ...

Signature or left thumb mark of the informant

To be filled by the Registrar

Registration No:

Registration Date :

Registration Unit :

Town /Village :

District :

Remarks: (if any)

Date of issuance
of certificate

Name, seal & signature of the Registrar
Address of issuing authority

FORM NO. 3

STILL BIRTH REPORT

Legal information - FORM NO. 9 (See Rule No .12)

This part to be preserved as Still Birth Register

To be filled by the informant	
1.	Date of Birth : (Enter the exact day, month and year e. g.1-1-2000)
2.	Sex : (Enter "male or female") (Do not use abbreviation)
3.	Name of the father : (full name as usually written) UID No of Father (If any) <div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 1.2em; margin-top: 5px;"></div>
4.	Name of the mother: (full name as usually written) UID No of Mother (If any) <div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 1.2em; margin-top: 5px;"></div>
5.	Place of birth : (Tick the appropriate entry below and give the name of the Hospital/Institution or the address of the house where the birth took place) 1. Hospital / Institution Name & Address : 2. House Address : 3. Other :
8.	Informant's name : Address : (After completing all columns of Form No.3, informant will put date and signature here.)
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>Date :</div> <div>Signature or left thumb mark of the informant</div> </div>	
To be filled by the Registrar	
Registration No.:..... Registration Date : Registration Unit : Town /Village : District : Remarks: (if any)	
Date of issuance of certificate	Name, seal & signature of the Registrar Address of issuing authority

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

T. M. KOLEKAR,
Joint Secretary to Government.

महसूल व वन विभाग

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १२ जुलै २०१६

आदेश

भारतीय मुद्रांक अधिनियम, १८९९.

क्र. एमुशु. २०१६/१८६२/प्र.क्र. ५०८/म-१.—महाराष्ट्र राज्यात लागू असल्याप्रमाणे भारतीय मुद्रांक अधिनियम, १८९९ (१८९९ चा परि-२) च्या कलम ९(१) (ब) अनुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून महाराष्ट्र शासन याद्वारे आदेश देत आहे की, SBI Life Insurance Company Ltd. यांनी उक्त अधिनियमातील कलम ५३ नुसार प्रत्येक पावत्यांकरिता एकत्रितरीत्या भरलेली मुद्रांक शुल्क रक्कम रुपये १३,१५,००० (रुपये तेरा लाख पंधरा हजार फक्त) खाली दर्शविलेल्या अटींस अधीन राहून एकत्रित मुद्रांक शुल्क म्हणून स्वीकारण्यास या आदेशान्वये मान्यता देण्यात येत आहे :—

१. वरील पावत्यांचा वापर दिनांक ६ जुलै २०१६ ते ३१ मार्च २०१७ या कालावधी करिताच करता येईल.
२. उक्त कालावधीत दिलेल्या पावत्यांची संख्या वर नमूद केलेल्या पावत्यांपेक्षा कमी असली तरी त्यासाठी भरलेले मुद्रांक शुल्क परत करण्यात येणार नाही.
३. उक्त कालावधीत वर नमूद केलेल्या पावत्यांपेक्षा अधिक पावत्या द्यावयाच्या असल्यास जास्तीच्या प्रत्येक पावतीवर आवश्यक महसूल मुद्रांक लावण्यात यावा.
४. प्रत्येक महिन्यात वापरलेल्या पावत्यांचा हिशोब दुसऱ्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत प्रधान मुद्रांक कार्यालय, मुंबई यांच्याकडे दिला पाहिजे.
५. यामध्ये स्थावर मालमत्तेच्या हस्तांतरणाचा समावेश नाही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

प्रितमकुमार जावळे,
कार्यासन अधिकारी.

सामान्य प्रशासन विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक १६ जुलै २०१६.

अधिसूचना**भारताचे संविधान.**

क्रमांक वशिअ. १२१३/प्र.क्र. ४३/११.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ च्या परंतुकाद्वारे प्रदान केलेल्या शक्तीचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे, महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) (सुधारणा) नियम, २०१६ असे म्हणावे.
२. महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम, १९७९ (यापुढे “मुख्य नियम” असे निर्देशित करण्यात आले आहे) च्या नियम २ मध्ये,—

(i) खंड (ड) ऐवजी पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“ (ड) ‘विभागप्रमुख’ याचा अर्थ, महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम, १९८१ च्या नियम ९ च्या खंड (२२) मध्ये नेमून दिल्याप्रमाणे असेल ; ”

(ii) खंड (आय) ऐवजी पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“ (आय) ‘जबर शिक्षा’ याचा अर्थ, नियम ५ च्या पोट-नियम (१) च्या बाबी (पाच) ते (नऊ) (दोन्ही धरून) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या शिक्षापैकी कोणतीही शिक्षा असा आहे ; ”

(iii) खंड (जे) ऐवजी पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“ (जे) ‘किरकोळ शिक्षा’ याचा अर्थ, नियम ५ च्या पोट-नियम (१) च्या बाबी (एक) ते (चार) (दोन्ही धरून) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या शिक्षापैकी कोणतीही शिक्षा असा आहे ; ”

(iv) खंड (के) ऐवजी पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“ (के) ‘प्रादेशिक विभाग प्रमुख’ म्हणजे मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ आणि शासनाच्या अन्य वित्तीय नियमांच्या प्रयोजनार्थ घोषित केलेला प्रादेशिक प्रमुख/प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख होय ; ”

३. मुख्य नियमांच्या नियम ५ मध्ये उप-नियम (१) ऐवजी पुढील उप-नियम दाखल करण्यात येईल :—

“ (१) त्या त्या वेळी अंमलात असणाऱ्या कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदींना बाधा न आणता, शासकीय कर्मचाऱ्याला वाजवी व पुरेशा कारणांकरिता आणि यात यानंतर तरतूद केल्याप्रमाणे पुढील शिक्षा करता येतील, त्या शिक्षा अशा :—

किरकोळ स्वरूपाच्या शिक्षा—

(एक) ठपका ठेवणे ;

(दोन) त्याची पदोन्नती रोखून ठेवणे ;

(तीन) कर्मचाऱ्याच्या निष्काळजीपणामुळे किंवा त्याने आदेशांचा भंग केल्यामुळे शासनाला झालेल्या कोणत्याही आर्थिक स्वरूपाच्या हानीची संपूर्ण रक्कम किंवा तिचा भाग त्याच्या वेतनामधून वसूल करणे ;

(चार) वेतनवाढी रोखून ठेवणे ;

जबर शिक्षा—

(पाच) विनिर्दिष्ट कालावधीकरिता वेतन समयश्रेणीतील खालच्या टप्प्यावर आणण्यात येईल आणि अशा पदावनतीच्या काळात शासकीय कर्मचाऱ्याला वेतनवाढी मिळतील किंवा मिळणार नाहीत याबाबत आणि असा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर या पदावनतीच्या परिणामी त्याच्या भावी वेतनवाढी पुढे ढकलल्या जातील किंवा नाही याबाबतही निदेश दिले जातील ;

(सहा) शासकीय कर्मचाऱ्यास शिक्षेच्या आदेशात विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीसाठी तो ज्या वेतन समयश्रेणीमध्ये, श्रेणीमध्ये, पदावर किंवा सेवेमध्ये असेल त्यापेक्षा खालच्या वेतन समयश्रेणीमध्ये, श्रेणीमध्ये, पदावर किंवा सेवेमध्ये आणणे. ज्या वेतन समयश्रेणीतून, श्रेणीमधून, पदावरून किंवा सेवेतून शासकीय कर्मचाऱ्यास असे अवनत करण्यात आले असेल, त्या वेतन समयश्रेणीमधील, श्रेणीमधील, पदावरील किंवा सेवेतील बढतीस अशी अवनती अशा विनिर्दिष्ट कालावधीसाठी रोधक ठरेल. अशा आदेशांमध्ये तो कालावधी समाप्त झाल्यावर शासकीय कर्मचाऱ्यास पूर्वीच्या वेतन समयश्रेणीत, श्रेणीमध्ये, पदावर किंवा सेवेमध्ये परत आणण्यासंबंधीच्या पुढील अटीचा समावेश असावा :—

(अ) पदावनतीच्या विनिर्दिष्ट कालावधीच्या परिणामी भावी काळातील वेतनवाढी पुढे ढकलल्या जातील किंवा कसे व त्या कोणत्या मर्यादेपर्यंत, आणि,

(ब) शासकीय कर्मचाऱ्यास त्याच्या वेतन समयश्रेणीमध्ये, श्रेणीमध्ये, पदावर किंवा सेवेमध्ये मूळ सेवान्येष्टता मिळेल किंवा कसे :

(सात) सक्तीची सेवानिवृत्ती ;

(आठ) सेवेतून काढून टाकणे, मात्र भावी काळात शासकीय नोकरी मिळण्याच्या दृष्टीने ही अनर्हता ठरणार नाही ;

(नऊ) सेवेतून बडतर्फ करणे, मात्र भावी काळात शासकीय नोकरी मिळण्याच्या दृष्टीने सर्वसाधारणपणे ही अनर्हता ठरेल.

“ परंतु, कोणतेही शासकीय काम करण्याबद्दल किंवा ते काम करण्यापासून परावृत्त करण्याबद्दल कायदेशीर पारिश्रमिकाव्यतिरिक्त कोणत्याही व्यक्तीकडून लालच किंवा बक्षिस म्हणून कोणतेही इनाम स्वीकारल्याचा आरोप सिद्ध झाला असेल, अशा प्रत्येक प्रकरणात, खंड (आठ) किंवा (नऊ) मध्ये नमूद केलेली शिक्षा देण्यात येईल :

परंतु, आणखी असे की, कोणत्याही अपवादात्मक प्रकरणात आणि लेखी नमूद करण्यात आलेल्या विशेष कारणांसाठी इतर कोणतीही शिक्षा देण्यात येईल.

स्पष्टीकरण.— या नियमांच्या अर्थातर्गत पुढील गोष्टी या शिक्षा ठरणार नाहीत, त्या अशा—

(एक) शासकीय कर्मचारी ज्या सेवेत असेल ती सेवा किंवा तो धारण करीत असलेले पद ज्या नियमांद्वारे किंवा आदेशांद्वारे विनियमित केले जात असेल त्या नियमांनुसार व आदेशांनुसार किंवा त्याच्या नियुक्तीच्या शर्तीनुसार कोणतीही विभागीय परीक्षा किंवा हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्याबद्दल वेतनवाढी रोखून ठेवणे ;

(दोन) शासकीय कर्मचारी दक्षतारोध पार करण्यास अयोग्य असल्याच्या कारणास्तव वेतन समयश्रेणीतील दक्षतारोधावर त्याची वेतनवाढ थांबवणे ;

(तीन) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या प्रकरणाचा विचार केल्यानंतर त्यास, तो त्याच्या वर्तणुकीशी संबंधित नसणाऱ्या प्रशासकीय बाबींच्या आधारे ज्या सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर बढती मिळण्यास पात्र ठरला असता त्या सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर मग ती बढती कायम किंवा स्थानापन्न असो, बढती न देणे ;

(चार) उच्च सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर स्थानापन्न या नात्याने काम करणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्याला, तो अशा उच्च सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर काम करण्यास अयोग्य आहे या कारणावरून किंवा त्याच्या वर्तणुकीशी संबंधित नसणाऱ्या कोणत्याही प्रशासकीय कारणावरून निम्न सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर पदावनत करणे ;

(पाच) अन्य कोणत्याही सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर परिवीक्षाधीन नियुक्त केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याला त्याच्या नियुक्तीच्या अटीनुसार किंवा अशा परिवीक्षेचे नियंत्रण करणारे नियम व आदेश यांनुसार परिवीक्षा काळामध्ये किंवा परिवीक्षा काळाच्या अखेरीस त्याच्या कायम सेवेत, श्रेणीत किंवा पदावर पदावनत करणे ;

(सहा) भारतातील कोणत्याही शासनाकडून किंवा त्याच्या नियंत्रणाखालील कोणत्याही प्राधिकरणाकडून ज्याच्या सेवा उसन्या घेण्यात आल्या होत्या त्या शासनाकडे किंवा प्राधिकरणाकडे त्या शासकीय कर्मचाऱ्याच्या सेवा सुपूर्द करून अन्य कर्मचाऱ्याच्या सेवा उपलब्ध करून घेणे ;

(सात) शासकीय कर्मचाऱ्याच्या नियतसेवावधी किंवा सेवानिवृत्ती या संबंधीच्या तरतुदीनुसार त्याला सक्तीने सेवानिवृत्त करणे ;

(आठ) (अ) परिवीक्षाधीन नियुक्ती केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा, त्याच्या परिवीक्षा काळामध्ये किंवा त्याच्या अखेरीस, त्याच्या नियुक्तीच्या अटीनुसार किंवा अशा परिवीक्षेचे नियंत्रण करणारे नियम व आदेश यांनुसार समाप्त करणे ; किंवा

(ब) अस्थायी शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा, त्याच्या वर्तणुकीशी संबंधित नसलेल्या कारणावरून समाप्त करणे ; किंवा

(क) करारानुसार नियुक्त केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्याची सेवा, अशा कराराच्या अटीनुसार समाप्त करणे ;

(नऊ) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ च्या नियम २२अ च्या अर्थातर्गत लैंगिक छळवणुकीसंदर्भात नियम ८ च्या उप-नियम (२) खालील परंतुकान्वये शासकीय विभागात स्थापन केलेल्या तक्रार निवारण समितीच्या शिफारशीनुसार द्यावयाची कोणतीही भरपाई. ”

४. मुख्य नियमांच्या नियम ६ मध्ये,—

(i) उप-नियम (२) मधील तिसऱ्या परंतुकाऐवजी पुढील परंतुक समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ परंतु असेही की, विभाग प्रमुख त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील राज्यसेवा गट-अ च्या जे रु. १०,६५०-१५,८५० या असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेत होते त्यांना वगळून, ज्या शासकीय कर्मचाऱ्यांचे ग्रेड वेतन रुपये ६,६०० किंवा त्यापेक्षा कमी आहे अशाच शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या संबंधात किरकोळ शिक्षा करण्याच्या अधिकारांचा वापर करतील. ”

(ii) उप-नियम ३ ऐवजी पुढील उप-नियम दाखल करण्यात येईल :—

“ उप-नियम (१) च्या तरतुदींना बाधा न आणता सर्व विभागीय आयुक्त, महाराष्ट्र रोजगार हमी अधिनियम, १९७७ (१९७८ चा महाराष्ट्र अधिनियम, वीस) खालील रोजगार हमी योजना अंमलात आणताना, राज्यसेवा गट-अ च्या, जे रु. १०,६५०-१५,८५० या असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेत होते त्यांना वगळून, ज्या शासकीय कर्मचाऱ्यांचे ग्रेड वेतन रुपये ६,६०० किंवा त्यापेक्षा कमी आहे अशाच शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या आणि राज्यसेवा गट-ब च्या कर्मचाऱ्यांच्या संबंधात केवळ किरकोळ शिक्षा करण्याच्या अधिकारांचा वापर करतील आणि उक्त योजनेखाली काम करणाऱ्या गट-क व गट-ड च्या सदस्यांच्या संबंधात नियम ५ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या शिक्षापैकी कोणतीही शिक्षा करण्याच्या अधिकारांचा सुद्धा वापर करतील. ”

५. मुख्य नियमांच्या नियम १०, उप-नियम (२) मधील “ किंवा, नियम ५ च्या पोट-नियम (१) चे खंड (पाच) व (सहा) यांमध्ये विनिर्दिष्ट शिक्षापैकी कोणती शिक्षा द्यावयाची असेल तर, ” हा मजकूर वगळण्यात येईल.

६. मुख्य नियमांच्या नियम १८, उप-नियम (१), खंड (एक) मधील “ (गट-अ किंवा गट-ब च्या सेवेतील व्यक्ती) ” हा मजकूर वगळण्यात येईल.

७. मुख्य नियमांसोबतचे परिशिष्ट वगळण्यात यावे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

र. शि. घाटगे,
शासनाचे अवर सचिव.

GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk, Mantralaya,
Mumbai 400 032, dated the 16th July 2016

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VASHIA-1213/C.R.43/11- In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules further to amend the Maharashtra Civil Services (Discipline and Appeal) Rules, 1979, namely :—

1. These rules may be called the Maharashtra Civil Services (Discipline and Appeal) (amendment) Rules, 2016.

2. In the Maharashtra Civil Services (Discipline and Appeal) Rules, 1979 (hereinafter referred to as “the Principal Rules”), in rule 2,—

(i) for clause (d), the following clause shall be substituted, namely :—

“(d) “ Head of Department” shall have the same meaning as assigned to it in clause (22) of rule 9 of the Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules, 1981;”;

(ii) for clause (i), the following clause shall be substituted, namely :—

“(i) “ major penalty ” means any of the penalties specified in item (v) to (ix) (both inclusive) of sub-rule (1) of rule 5;”;

(iii) for clause (j), the following clause shall be substituted, namely :—

“(j) “ minor penalty ” means any of the penalties specified in item (i) to (iv) (both inclusive) of sub-rule (1) of rule 5;”;

(iv) for clause (k), the following clause shall be substituted, namely :—

“(k) “ Regional Head of Department ” means the authority declared as Regional Head for the purposes of the Bombay Financial Rules, 1959 and other financial rules of Government;”.

3. In rule 5 of the Principal Rules, for sub-rule (1), the following sub-rule shall be substituted, namely :—

“(1) Without prejudice to the provisions of any law for the time being in force, the following penalties may, for good and sufficient reasons and as hereinafter provided, be imposed on a Government servant, namely :—

Minor penalties—

(i) censure;

(ii) withholding of his promotion;

(iii) recovery from his pay of the whole or part of any pecuniary loss caused by him to Government, by negligence or breach of orders;

(iv) withholding of increments of pay;

Major Penalties—

(v) reduction to a lower stage in the time-scale of pay for a specified period, with further directions as to whether or not the Government servant will earn increments of pay during the period of such reduction and whether on the expiry of such period, the reduction will or will not have the effect of postponing the future increments of his pay;

(vi) reduction to lower time-scale of pay, grade, post or service for a period to be specified in the order of penalty, which shall be a bar to the promotion of the Government servant during such specified period to the time-scale of pay, grade, post or service from which he was reduced, with direction as to whether or not, on promotion on the expiry of the said specified period,—

(a) the period of reduction to time-scale of pay, grade, post or service shall operate to future increments of his pay, and if so, to what extent; and,

(b) the Government servant shall regain his original seniority in the higher time-scale of pay, grade, post or service;

(vii) compulsory retirement;

(viii) removal from service which shall not be a disqualification for future employment under Government;

(ix) dismissal from service which shall ordinarily be a disqualification for future employment under Government :

Provided that, in every case in which the charge of acceptance from any person of any gratification, other than legal remuneration, as a motive or reward for doing or forbearing to do any official act is established, the penalty mentioned in clause (viii) or (ix) shall be imposed :

Provided further that, in any exceptional case and for special reasons to be recorded in writing, any other penalty may be imposed.

Explanation.— The following shall not amount to a penalty within the meaning of this rule, namely :—

(i) withholding of increments of pay of a Government servant for his failure to pass any Departmental examination or the Hindi and Marathi language examination in accordance with the rules or orders governing the service to which he belongs or post which he holds or the terms of his appointment;

(ii) stoppage of a Government servant at the efficiency bar in the time-scale of pay on the ground of his unfitness to cross the bar;

(iii) non-promotion of a Government servant, whether in a substantive or officiating capacity, after consideration of his case, to a service, grade or post for promotion to which he is eligible, on administrative ground unconnected with his conduct;

(iv) reversion of a Government servant officiating in a higher service, grade or post to a lower service, grade or post, on the ground that he is considered to be unsuitable for such higher service, grade or post or on any administrative ground unconnected with his conduct;

(v) reversion of a Government servant appointed on probation to any other service, grade or post, to his permanent service, grade or post during or at the end of the period of probation in accordance with the terms of his appointment or the rules and orders governing such probation;

(vi) replacement of the services of a Government servant, whose services had been borrowed from any Government in India or any authority under its control, at the disposal of such Government or authority;

(vii) compulsory retirement of a Government servant in accordance with the provisions relating to his superannuation or retirement;

(viii) termination of the services,—

(a) of a Government servant appointed on probation, during or at the end of the period of his probation, in accordance with the terms of his appointment or the rules and orders governing such probation; or

(b) of a temporary Government servant on grounds unconnected with his conduct; or

(c) of a Government servant employed under an agreement, in accordance with the terms of such agreement;

(ix) any compensation awarded on the recommendation of the Complaints Committee referred to in the proviso to sub-rule (2) of rule 8 and established in the Department of the Government for inquiring into any complaint of sexual harassment within the meaning of rule 22A of the Maharashtra Civil Services (Conduct) Rules, 1979.”.

4. In rule 6 of the Principal Rules,—

(i) in sub-rule (2), for the third proviso, the following proviso shall be substituted, namely :—

“Provided also that, the Heads of Departments shall exercise the powers of imposing minor penalties only in relation to Government servants of State service (Group ‘A’) under their administrative control who draw Grade pay of Rs. 6600 or less, excluding those who were sanctioned a pay-scale of Rs 10,650–15,850 in the unrevised pay-scales.”;

(ii) For sub-rule (3), the following sub-rule shall be substituted, namely :—

“(3) Without prejudice to the provisions of sub-rule (1), the Commissioners of Divisions shall, in the course of implementation of the Employment Guarantee Scheme under the Maharashtra Employment Guarantee Act, 1977 (Mah. XX of 1978), exercise the powers of imposing minor penalties only in relation to Government servants of State service (Group ‘A’) who draw Grade pay of Rs.6600 or less, excluding those who were sanctioned a pay-scale of Rs 10,650-15,850 in the unrevised pay-scales and in relation to Government servants of State service (Group ‘B’), and shall also exercise the powers of imposing any of the penalties specified in rule 5 in relation to Government servants of Group ‘C’ and Group ‘D’ services serving in the said scheme.”.

5. In rule 8 of the Principal Rules, in sub-rule (7), for the words “on within such further time” the words “or within such further time” shall be substituted.

6. In rule 9 of the Principal Rules, in sub-rule (2), for the words “favourable or not the said Government servant” the words “favourable or not to the said Government servant” shall be substituted.

7. In rule 10 of the Principal Rules, in sub-rule (2), the words, brackets, letters and figures “or to impose any of the penalties specified in clauses (v) and (vi) of sub-rule (1) of the rule 5,” shall be deleted.

8. In rule 18 of the Principal Rules, in sub-rule (1), in clause (i), the brackets, words and letters “(Group A and Group B service)” shall be deleted.

9. Annexure appended to the principal Rules shall be deleted.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. S. GHATGE,
Under Secretary to Government.

प्रति

- (१) राज्यपालांचे सचिव,
- (२) अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव,
- (३) सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव,
- (४) मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- (५) विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानसभा,
- (६) विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानपरिषद,
- (७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
- (८) शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
- (९) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक,
- (१०) * प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई,
- (११) * प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई,
- (१२) * प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई,
- (१३) * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
- (१४) * सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,
- (१५) * सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई,
- (१६) * सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
- (१७) * आयुक्त, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,
- (१८) सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- (१९) सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख,
- (२०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई (५ प्रती),
- (२१) विधीमंडळ ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई (१० प्रती),
- (२२) सर्व विधीमंडळ सदस्य,
- (२३) सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने,
निवडनस्ती,

* पत्राने.

—

Copy forwarded to :

- (1) The Secretary to the Governor,
- (2) The Secretary to the Chairman, Maharashtra Legislative Assembly,
- (3) The Secretary to the Speaker, Maharashtra Legislative Council,
- (4) The Principal Secretary to the Chief Minister,
- (5) The Leader of Opposition, Maharashtra Legislative Assembly,
- (6) The Leader of Opposition, Maharashtra Legislative Council,
- (7) The Chief Secretary to Government,
- (8) All Additional Chief Secretaries/All Principal Secretaries/All Secretaries to Government,
- (9) All Private Secretaries/Personal Assistants to Ministers and Ministers of State,
- (10) * Registrar, High Court (Original Side), Mumbai,
- (11) * Registrar, High Court (Appellate Side), Mumbai,
- (12) * Registrar, Maharashtra Administrative Tribunal, Mumbai,
- (13) * Registrar, Office of the Lok Ayukta and Upa Lok Ayukta, Mumbai,
- (14) * Secretary, Maharashtra Legislative Assembly Secretariat, Mumbai,
- (15) * Secretary, Maharashtra Legislative Council Secretariat, Mumbai,
- (16) * Secretary, Maharashtra Public Service Commission, Mumbai,
- (17) * Commissioner, State Election Commission, Mumbai,
- (18) All Departments of Mantralaya,
- (19) All Heads of Departments and Heads of Offices under the several Departments of the Mantralaya,
- (20) Director General, Directorate of Information and Public Relation, Mumbai (5 Copies),
- (21) All Members of Legislature,
- (22) Legislature Library, Vidhan Bhavan, Mumbai (10 Copies),
- (23) All desks in the General Administration Department,

Select File

* By Letter